

TEZELE PREALABILE

ale proiectului Codului unor servicii comunitare de utilități publice

Cuprins

- I. Informații generale relevante
 1. Context
 2. Componenta comisiei de elaborare a tezelor prealabile ale proiectului Codului unor servicii comunitare de utilități publice
- II. Legislația supusă codificării sau care va fi analizată în vederea corelării
- III. Rezultatele studiilor și documentărilor științifice efectuate
- IV. Soluții legislative propuse
 1. Prezentarea succintă a conținutului proiectului Codului unor servicii comunitare de utilități publice
 2. Descrierea reglementărilor propuse
 3. Structura propusă
- V. Rezultate preconizate în urma implementării modificărilor propuse
- VI. Concordanța cu legislația Uniunii Europene și cu cea națională

I. Informații generale relevante

1. Context

Necesitatea codificării

Atât la nivel național, cât și la nivel european în prezent se derulează o serie de demersuri generale de codificare a legislației. Astfel, la nivel național enumerăm o serie de inițiative cum sunt: elaborarea *codului de procedură administrativă*, a *codului finanțelor publice locale*, a *codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor* etc., iar la nivel european elaborarea, la inițiativa Rețelei de cercetare privind dreptul administrativ al Uniunii Europene (ReNEUAL), a *codului ReNEUAL de procedură administrativă al Uniunii Europene*. Acest fapt vine să sublinieze încadrarea demersului de codificare a serviciilor comunitare de utilități publice în demersurile generale de codificare de la nivel național și european.

Programul de Guvernare 2021-2024, la Capitolul-Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, la penultimul punct din subcap: Obiective de dezvoltare urbană sustenabilă și de valorificare a resurselor de patrimoniu, prevede următoarea măsură:

“Elaborarea unui cadru normativ unitar pentru principalele categorii de servicii publice locale asigurate populației: alimentare cu apă și canalizare, transportul public în comun de călători, salubritatea stradală și menajeră, iluminatul public, modernizarea de străzi, întreținerea spațiilor verzi, prin Codul Serviciilor Publice.”

Cadrul legal aplicabil:

- a) Hotărârea Parlamentului nr. 42/2021 pentru acordarea încrederii Guvernului;
- b) Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- c) Hotărârea Guvernului nr. 561/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, cu modificările ulterioare;
- d) Hotărârea Guvernului nr. 635/2022 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative.

2. Componenta comisiei de elaborare a tezelor prealabile ale proiectului Codului unor servicii comunitare de utilități publice

Componenta comisiei a fost stabilită conform dispozițiilor art. 27 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Au fost avute în vedere autoritățile administrației publice centrale care au atribuții în domeniu și structurile asociative ale autorităților administrației publice locale.

Astfel, comisia a fost alcătuită din reprezentanți ai: Consiliului Legislativ, Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (inclusiv ai Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice), Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Secretariatului General al Guvernului, Ministerului Energiei, Agenției Naționale pentru Achiziții Publice, Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, Consiliului Concurenței, Ministerului Economiei, Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Uniunii Naționale a Consiliilor Județene din România, Asociației Municipiilor din România și Asociației Comunelor din România. Reprezentanții instituțiilor publice și autorităților menționate mai sus au fost desemnați prin adresă formulată de reprezentatul legal.

Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și Ministerul Afacerilor Externe și-au declinat responsabilitatea.

II. Legislația supusă codificării sau care va fi analizată în vederea corelării

În prezent, domeniul serviciilor comunitare de utilități publice este reglementat printr-o lege generală. *Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare* și o serie de legi speciale privind fiecare tip de serviciu public, respectiv:

1. *Legea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare;*

2. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 172/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobarea unor măsuri privind proiectele de mediu cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru reglementarea serviciului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate din cadrul unităților administrativ-teritoriale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 121/2021;*

3. *Legea serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006, cu modificările și completările ulterioare;*
4. *Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr.123/2012, cu modificările și completările ulterioare;*
5. *Legea serviciului de salubritate a localităților nr. 101/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare;*
6. *Legea serviciului de iluminat public nr. 230/2006, cu modificările și completările ulterioare;*
7. *Legea serviciilor publice de transport persoane în unitățile administrativ-teritoriale nr.92/2007, cu modificările și completările ulterioare.*

De asemenea, acestui cadru legal i se adaugă o serie de acte normative elaborate la nivelul autorităților și instituțiilor centrale.

Prin codificare se urmărește a se crea un cadru unitar și stabil care va contribui la crearea unui mediu legislativ predictibil și la prestarea serviciilor comunitare de utilități publice la standarde ridicate.

III. Rezultatele studiilor și documentărilor științifice efectuate

Decizia de a fi elaborat și promovat un Cod al unor servicii comunitare de utilități publice a fost luată având în vedere măsura prevăzută în Programul de guvernare 2020-2024 și în considerarea concluziilor rezultate ca urmare a analizei cadrului legislativ și instituțional pentru furnizarea serviciilor publice la nivelul administrației publice. Această analiză este un rezultat al proiectului *Consolidarea cadrului pentru creșterea calității serviciilor publice și pentru sprijinirea dezvoltării la nivel local*, implementat de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice prin Direcția pentru Descentralizarea Administrației Publice, în parteneriat cu Școala Națională de Studii Politice și Administrative, cofinanțat din Fondul Social European (FSE) prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA), Axa prioritară 1: Administrație publică și sistem judiciar eficiente, Obiectivul specific 1.1: Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri.

Scopul proiectului l-a constituit dezvoltarea unui set unitar de instrumente pentru consolidarea capacității administrației publice de a furniza/presta în mod eficient și performant servicii publice de calitate pentru cetățeni și mediul de afaceri.

Obiectivele specifice ale proiectului vizează:

- a) Asigurarea premiselor pentru fundamentarea soluțiilor referitoare la repartizarea optimă a competențelor între autoritățile administrației publice centrale și locale;
- b) Asigurarea unei viziuni unitare asupra modului de elaborare, implementare, monitorizare și evaluare a standardelor de calitate și după caz, de cost, pentru serviciile publice descentralizate;
- c) Dezvoltarea de metode și instrumente pentru monitorizarea și evaluarea capacității administrative a autorităților administrației publice locale;

d) Creșterea capacității autorităților și instituțiilor de la nivelul administrației publice centrale de a-și exercita clar și coerent calitatea de coordonator metodologic asupra creării politicilor publice în materia descentralizării.

Astfel, la Capitolul *Concluzii privind cadrul legislativ și instituțional de furnizare a serviciilor publice*, din documentul intitulat „*Analiza cadrului legislativ și instituțional pentru furnizarea serviciilor publice la nivelul administrației publice*”, elaborat în cadrul proiectului finanțat de POCA, reies următoarele concluzii relevante:

„a). *Analiza cadrului legal de reglementare a serviciilor publice relevă o abordare neuniformă a conceptului de serviciu public, noțiunea fiind utilizată fie în sensul formal, de structură care asigură satisfacerea unui interes public, fie în sensul funcțional, de activitate organizată sau autorizată de o autoritate a administrației publice în vederea satisfacerii unui interes public.*

b). *Totodată, înțelegerea coerentă și sistematică a normelor serviciilor publice este afectată de lipsa de claritate generată de utilizarea în legislația specifică a unor termeni omonimi.[...]*

c). *În unele dintre domeniile de servicii publice supuse analizei s-a remarcat fluiditatea ridicată a procesului normativ, slaba stabilitate a reglementărilor datorită deselor modificări, precum și lipsa consolidării prin republicare, toate acestea conducând la dificultăți în procesul de înțelegere și aplicare a actelor juridice în materie, cu influențe, inclusiv, asupra prezentei analize.*

d). *În cazul anumitor servicii publice, modificarea cadrului instituțional nu a fost urmată de revizuirea actelor normative afectate, în special în ceea ce a privit reglementările de nivel secundar.*

❖ *În cadrul analizei legislative s-au evidențiat anumite abateri de la normele de tehnică legislativă, precum preluarea integrală a unor prevederi legale în acte normative subsecvente. Aceasta a condus la creșterea nejustificată a mărimii actului normativ de punere în aplicare, cu încălcarea art. 16 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Ca urmare, în procesul de actualizare a actelor normative se recomandă eliminarea paralelismelor legislative, ordonarea logică a definițiilor termenilor utilizați în reglementare, asigurarea unității terminologice și clarificarea terminologică a noțiunilor de bază utilizate. De asemenea, au fost întâlnite situații de utilizare nejustificată a verbelor la timpul viitor în contradicție cu art. 38, alin. (2) din Legea nr. 24/2000. În redactarea actului normativ, de regulă, verbele se utilizează la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziției respective (de exemplu: va fi stabilită; va emite ordinul; va elabora; pe care le va supune Guvernului spre aprobare, va efectua etc).”*

O problemă identificată la nivel local, o constituie necorelarea investițiilor publice ca urmare a diferențelor întâlnite în practică, dintre planificarea dezvoltării unităților administrativ-teritoriale prin intermediul documentațiilor de urbanism și de amenajare a teritoriului și modalitatea prin care entitățile care gestionează rețele de utilități publice sau serviciul de transport public își planifică dezvoltarea serviciilor respective.

Față de cele de mai sus, rezultă că, din practica existentă, din studiile efectuate, precum și din doctrina dedicată materiei în ultimii ani, au fost identificate următoarele probleme:

- a) lipsa coerenței legislative în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, determinată de multitudinea actelor normative existente și necorelarea soluțiilor juridice;
- b) necorelări între legea generală și cea specială;
- c) suprapuneri sau contradicții între prevederi care vizează înființarea, funcționarea și dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice și prevederi din domeniul administrației publice;
- d) lipsa clarității actelor normative în domeniu și limitarea accesibilității, determinată de modificările succesive ale legislației specifice;
- e) lipsa sistematizării regulilor, care să guverneze activitatea în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, în așa fel încât sistemul normativ să fie înțeles de toți și, prin urmare, să fie ușor de aplicat;
- f) lipsa unei terminologii unitare.

IV. Soluții legislative propuse

1. Prezentarea succintă a conținutului proiectului Codului unor servicii comunitare de utilități publice

Codul unor servicii comunitare de utilități publice va fi structurat în 8 părți, după cum urmează:

- i. partea I - va defini serviciile comunitare de utilități publice și va conține prevederi general aplicabile tuturor tipurilor de servicii comunitare de utilități publice;
- ii. partea a II a - în ce condiții pot fi definite anumite servicii ca servicii de interes economic general (SIEG). Compensație. Situații în care compensația implică ajutor de stat și reglementările europene aplicabile.
- iii. patru părți vor cuprinde dispoziții specifice următoarelor categorii de servicii comunitare de utilități publice:
 - a) serviciul de alimentare cu apă, canalizare, epurarea apelor uzate, procesarea apelor uzate urbane printr-un serviciu public inteligent alternativ și colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale;
 - b) serviciul de salubritate a localităților,
 - c) serviciul de iluminat public;
 - d) serviciul public de transport persoane în unitățile administrativ-teritoriale;
- iv. partea a VII-a va reglementa regimul sancțiunilor;
- v. partea a VIII-a va cuprinde dispoziții tranzitorii și finale, precum și modificările și completările aduse altor acte normative în vigoare, corelativ cu prevederile codului.

Prin adoptarea Codului unor servicii comunitare de utilități publice, se urmărește abrogarea parțială a următoarelor legi:

- 1. Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

2. Legea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
3. Art. I din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 172/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobarea unor măsuri privind proiectele de mediu cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru reglementarea serviciului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate din cadrul unităților administrativ-teritoriale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 121/2021;
4. Legea serviciului de salubritate a localităților nr. 101/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
5. Legea serviciului de iluminat public nr. 230/2006, cu modificările și completările ulterioare;
6. Legea serviciilor publice de transport persoane în unitățile administrativ-teritoriale nr.92/2007, cu modificările și completările ulterioare.

În situația în care legile speciale aflate în prezent în vigoare transpun legislație europeană, se va asigura păstrarea caracterului complet și corect al transpunerii.

2. Descrierea reglementărilor propuse

Codul unor servicii comunitare de utilități publice va constitui cadrul legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și controlul serviciilor comunitare de utilități publice.

Se va avea în vedere corelarea cu *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE)*, cu *Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general*, cu *Decizia Comisiei din 20.12.2011 privind aplicarea art. 106 alin. (2) din TFUE în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general* și cu *Comunicarea Comisiei - Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public*, *Regulamentul (UE) nr. 360/2012 al Comisiei din 25.04.2012 privind aplicarea art. 107 și 108 din TFUE în cazul ajutoarelor de minimis acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general*, respectiv *Regulamentul nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și nr. 1107/70 ale Consiliului*.

Codul unor servicii comunitare de utilități publice va asigura definirea conceptelor, a domeniului de aplicare și a responsabilității factorilor implicați în mod coerent și unitar.

Cu respectarea dispozițiilor art. 587 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare, *Codul unor servicii comunitare de utilități publice* va conține cel puțin următoarele elemente:

- a) activitatea sau activitățile care constituie serviciul comunitar de utilități publice reglementat;
- b) obiectivele serviciului comunitar de utilități publice;

- c) tipul de serviciu comunitar de utilități publice;
- d) obligațiile de serviciu comunitar de utilități publice, dacă este cazul;
- e) structura responsabilă pentru prestarea serviciului comunitar de utilități publice;
- f) modalitățile de gestiune;
- g) sursele de finanțare;
- h) modalități de monitorizare, evaluare și control a modului de furnizare a serviciului comunitar de utilități publice;
- i) sancțiuni;
- j) standarde de calitate și de cost, în cazul în care acestea sunt stabilite potrivit legii.

Codul unor servicii comunitare de utilități publice va avea în vedere:

a) definirea serviciului comunitar de utilități publice având în vedere atât tradiția națională, cât și legislația Uniunii Europene și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și definirea altor concepte fundamentale pentru domeniul vizat etc;

Astfel, se are în vedere împrejurarea potrivit căreia nu toate serviciile comunitare de utilități publice se pot precalifica ca fiind de interes economic general. Atât legislația cât și jurisprudența europeană prevăd că nu pot fi definite ca servicii de interes economic general, serviciile care sunt prestate deja sau care pot fi prestate satisfăcător și în condiții care să răspundă interesului public de către întreprinderi care își desfășoară activitatea în condiții normale de piață (cum se pot întâlni în cazul serviciilor de iluminat, gaze naturale etc). Astfel, serviciile de interes economic general sunt acele activități economice care generează rezultate spre folosul public general, pe care piața nu le-ar furniza sau le-ar furniza în alte condiții în ceea ce privește calitatea, siguranța, accesibilitatea, tratamentul egal sau accesul universal, fără intervenție publică.

În acest sens, arătăm că serviciile comunitare de utilități publice care vor fi reglementate prin *Codul unor servicii comunitare de utilități publice* și care cad în sfera de reglementare secundară a Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Serviciilor Comunitare de Utilități Publice sunt prestate astfel cum se prevede la art. 1, alin. (2) din *Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, respectiv, pentru asigurarea satisfacerii nevoilor esențiale de utilitate și interes public general cu caracter social al colectivităților locale.

Ca urmare, având în vedere caracterul local al respectivelor servicii, *Codul unor servicii comunitare de utilități publice* va conține prevederi privind:

a) încadrarea serviciilor comunitare de utilități publice în categoria serviciilor de interes economic general, definirea acestor diferențe de abordare precum și condițiile legale de verificare a existenței eventualelor întreprinderi care pot presta serviciul în condițiile dorite de autoritățile administrației publice locale, în funcție de specificul piețelor respective, pentru fiecare tip de serviciu.

b) reglementarea și enumerarea principiilor care stau la baza organizării și prestării serviciilor publice (de exemplu: principiul tratamentului egal, principiul continuității, principiul adaptabilității, principiul accesibilității, principiul solidarității, principiul regionalizării, principiul acoperirii costurilor, principiul suportabilității, principiul poluatorul plătește, principiul sustenabilității etc.);

c) includerea unor precizări privind înființarea și funcționarea serviciilor comunitare de utilități publice;

d) reglementarea, în cadrul unor capitole, a aspectelor generale privind serviciile comunitare de utilități publice, precum și a soluțiilor normative aplicabile fiecărui serviciu comunitar de utilități publice.

Astfel, vor fi stabilite soluții noi sau, după caz, corelate prevederile *Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare* cu cele ale legilor speciale pentru următoarele servicii comunitare de utilități publice, și anume:

1. *Legea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare;*

2. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 172/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobarea unor măsuri privind proiectele de mediu cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru reglementarea serviciului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate din cadrul unităților administrativ-teritoriale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 121/2021;*

3. *Legea serviciului de salubritate a localităților nr. 101/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare;*

4. *Legea serviciului de iluminat public nr. 230/2006, cu modificările și completările ulterioare;*

5. *Legea serviciilor publice de transport persoane în unitățile administrativ-teritoriale nr.92/2007, cu modificările și completările ulterioare.*

În acord cu prevederile Programului de guvernare 2020 - 2024 și în contextul noilor abordări privind politica energetică la nivelul Uniunii Europene pentru a răspunde provocărilor în domeniul schimbărilor climatice, fiind supuse îndeaproape și permanent măsuri de tranziție către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, sigură și competitivă, Codul unor servicii comunitare de utilități publice nu va reglementa în capitole distincte:

- serviciul de alimentare cu energie termică în sistem centralizat;
- serviciul de alimentare cu gaze naturale.

Astfel, Codul unor servicii comunitare de utilități publice va reglementa la capitolele ce au soluții juridice generale inclusiv prevederi cu privire la cele două servicii enumerate mai sus, iar condițiile specifice să rămână reglementate prin lege specială.

Ca urmare, Codul unor servicii comunitare de utilități publice va reglementa prin capitolele distincte doar serviciile comunitare de utilități publice aflate în sfera de reglementare în materie secundară a Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice.

Având în vedere că serviciile comunitare de utilități publice fac parte din sfera „serviciilor publice”, astfel cum sunt definite la art. 5, lit. kk) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, pentru evitarea unor paralelisme legislative sau necorelări

terminologice, *Codul unor servicii comunitare de utilități publice* va fi corelat cu prevederile *Codului administrativ*.

3. Structura propusă

Codul unor servicii comunitare de utilități publice va fi structurat în opt Părți:

Partea I va cuprinde următoarele capitole/secțiuni:

- a) Dispoziții generale-capitolul va conține prevederi referitoare la domeniul de aplicare, definirea termenilor generali aplicabili tuturor serviciilor, caracteristici specifice ale serviciilor comunitare de utilități publice;
- b) Principiile care stau la baza înființării și funcționării serviciilor comunitare de utilități publice;
- c) Factorii implicați - autorități, inclusiv cele de reglementare, operatori, beneficiari și responsabilitățile acestora. Se va efectua o analiză structurată pe următoarele niveluri -central, local, regional (un accent deosebit se va pune asupra partajării competențelor în cazul constituirii asociațiilor de dezvoltare intercomunitară);
- d) Gestionarea serviciilor comunitare de utilități publice - se vor prezenta modalitățile de organizare și funcționare, gestionare, licențiere, contractare, finanțare, regimul proprietății infrastructurii, al redevențelor, corelarea cu domeniul concurenței și al ajutorului de stat și alte aspecte, considerate ca fiind relevante în cursul elaborării Codului.

Partea a II -a va cuprinde prevederi privind condițiile în care pot fi definite anumite servicii ca servicii de interes economic general (SIEG). Compensație. Situații în care compensația implică ajutor de stat și reglementările europene aplicabile.

Părțile III - VI se vor referi la aspecte specifice serviciilor comunitare de utilități publice enumerate mai sus, urmărindu-se următoarea structură comună:

- a) Dispoziții generale - capitolul va conține prevederi referitoare la domeniul de aplicare, definirea serviciului respectiv, obiective, activități specifice, termeni specifici aplicabili fiecărui serviciu, infrastructura specifică;
- b) Principii specifice care stau la baza înființării și funcționării respectivului tip de serviciu comunitar de utilități publice, inclusiv obligațiile de serviciu public;
- c) Factori specifici respectivului serviciu comunitar de utilități publice - autorități, în special cele de reglementare, operatori, beneficiari și responsabilitățile acestora;
- d) Modalitățile de gestiune;
- e) Sursele de finanțare;
- f) Modalități de monitorizare, evaluare și control a modului de furnizare a fiecărui serviciu public
- g) Particularități de gestionare ale respectivului serviciu comunitar de utilități publice, inclusiv indicatori minimali de calitate și eficiență a serviciului comunitar de utilități publice.

Partea a VII-a va stabili sancțiunile aplicabile. Se vor identifica atât sancțiunile pe care le vor aplica autoritățile administrației publice centrale, cât și cele care vor putea fi stabilite de către autoritățile administrației publice locale.

Partea a VIII-a va cuprinde dispozițiile tranzitorii și finale, precum și modificările și completările aduse altor acte normative în vigoare corelativ cu prevederile *Codului unor servicii comunitare de utilități publice*.

V. Rezultate preconizate în urma implementării modificărilor propuse

Prin elaborarea *Codului unor servicii comunitare de utilități publice* se urmărește:

1. stabilirea principiilor și a cadrului legal general în materia serviciilor comunitare de utilități publice;
2. stabilirea atribuțiilor autorităților și instituțiilor publice care au obligații în asigurarea serviciilor comunitare de utilități publice;
3. respectarea drepturilor și obligațiilor furnizorilor/prestatorilor și ale beneficiarilor;
4. respectarea regulilor în materia serviciilor de interes economic general, al concurenței și al ajutorului de stat;
5. situații specifice în care un eventual sprijin acordat operatorului să nu reprezinte ajutor de stat.
6. respectarea regulilor de transparență în prestarea serviciilor comunitare de utilități publice;
7. respectarea regulilor privind achizițiile publice, achizițiile sectoriale și concesiunile de lucrări și servicii;
8. așezarea piețelor serviciilor de utilități publice pe principiile economiei de piață, în vederea obținerii unui rezultat similar cu cel obținut pe o piață concurențială;
9. creșterea investițiilor în infrastructura publică sau privată a statului / a unităților administrativ-teritoriale, în condițiile în care aceasta conține elemente ce reprezintă bunuri de retur;
10. clarificarea regimului juridic al bunurilor, inclusiv al bunurilor părți componente ale sistemelor utilizate pentru prestarea serviciilor comunitare de utilități publice;
11. prestarea serviciilor comunitare de utilități publice în baza unor criterii de eficiență economică și de operare, având în vedere gradul de suportabilitate al populației.
12. operaționalizarea sistemului de monitorizare și control a calității serviciilor comunitare de utilități publice;
13. integrarea politicii și obiectivelor de mediu în sistemul de operare a serviciilor comunitare de utilități publice, pentru a oferi și menține un nivel ridicat de sănătate a populației și a facilita tranziția către o gestionare sustenabilă a resurselor naturale, precum și crearea unui model de economie circulară;
14. stabilirea unor indicatori minimali de calitate și eficiență a serviciilor comunitare de utilități publice.

Rezultatul prevăzut la pct. 8 de mai sus, ce vizează așezarea piețelor serviciilor de utilități publice pe principiile economiei de piață, în vederea obținerii unui rezultat similar cu cel obținut pe o piață concurențială, are ca obiective:

a) asigurarea unui cadru legal echitabil și pro-concurențial în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice;

b) restrângerea ariilor de monopol, respectiv a drepturilor exclusive prin liberalizarea unor activități economice/segmente de piață ale căror caracteristici economice, respectiv condiții de piață (în particular date de caracteristici ale cererii, respectiv ale ofertei de asemenea servicii) nu mai justifică acordarea unor drepturi exclusive cu privire la acestea precum și delimitarea serviciilor comunitare de utilități publice de celelalte servicii care constituie ori pot constitui piețe distincte;

c) compatibilizarea acțiunilor unităților administrativ-teritoriale/asociațiilor de dezvoltare intercomunitară de pe piețele serviciilor comunitare de utilități publice cu regulile naționale și europene din domeniul serviciilor de interes economic general, respectiv al ajutorului de stat, cu precădere în ceea ce privește definirea unui serviciu ca serviciu de interes economic general, acordarea de compensări, calificarea facilităților ca fiind sau nu ajutor de stat și stabilirea nivelului redevenței.

d) implementarea principiilor de concurență de către autoritățile cu atribuții de reglementare (autoritățile administrației publice centrale și locale) în vederea eliminării lor ori, cel puțin, a limitării semnificative a posibilelor efecte anticoncurențiale generate de caracterul de monopol al serviciilor comunitare de utilități publice:

d.1.) respectarea principiului neutralității concurențiale, respectiv a principiului minimei atingeri aduse concurenței prin:

d.1.1. înscrierea acțiunilor autorităților administrației publice locale în sfera atribuțiilor și competențelor conferite acestora prin lege, fără a extinde cu privire la alte servicii care nu intră în sfera serviciilor comunitare de utilități publice, prevăzute în mod limitativ prin lege;

d.1.2. având în vedere caracterul său restrictiv pentru piață, măsura administrativă de atribuire în mod direct a contractului de delegare a gestiunii serviciilor comunitare de utilități publice către propria întreprindere trebuie să fie obiectivă, necesară și proporțională. Aceasta trebuie luată în urma unei analize tehnico-economice realizată independent, de către o întreprindere specializată în realizarea unor astfel de analize, din care să rezulte că pentru unitatea administrativ-teritorială atribuirea directă reprezintă opțiunea cea mai bună (care implică costul cel mai scăzut pentru autoritate, luând în calcul calitatea/frecvența dorită). În acest sens, atunci când măsura administrativă în cauza este singura opțiune viabilă din punct de vedere economic, trebuie asigurată proporționalitatea acesteia prin instituirea unor condiționalități care să asigure, pe de o parte, limitarea ca timp și ca întindere a restricției aduse concurenței la intrarea pe piața serviciului comunitar de utilități publice respectiv, iar pe de altă parte, asigurarea unei reglementări corespunzătoare a serviciului de utilități publice respectiv, în scopul obținerii de către utilizatori a unui rezultat similar celui care s-ar obține pe o piață concurențială, inclusiv prin luarea în aceste cazuri a unor măsuri administrative eficiente în vederea:

i) asigurării controlului asupra propriului operator de drept privat, în mod similar celui exercitat asupra propriilor structuri din aparatul administrativ al unității administrativ-teritoriale,

ii) separării, la nivelul unității administrativ-teritoriale/asociației de dezvoltare intercomunitară, a funcției de reglementare de funcția de operare;

iii) separării contabile pe activități,

iv) implementării unor mecanisme de eficiență.

d.2.) reglementările trebuie să substituie, în mod eficient, forțele pieței:

d.2.1.) atribuirea contractelor de delegare a gestiunii serviciilor comunitare de utilități publice precum și stabilirea duratei, prelungirea și orice alte modificări ale acestora, cu respectarea legislației în domeniul achizițiilor publice/sectoriale/concesiunilor de servicii/lucrări și a celei specifice serviciilor comunitare de utilități publice.

d.2.2.) eficientizarea economică a organizării și furnizării serviciilor comunitare de utilități publice, în speță:

i. separarea pe verticală a activităților cuprinse în sfera fiecărui serviciu comunitar de utilități publice, respectiv gruparea activităților în funcție de ciclul investițional corespunzător acestora și de posibilitatea obținerii de economii de domeniu (care să fie transmise într-o proporție rezonabilă către consumatori), urmând ca delegarea gestiunii serviciilor comunitare de utilități publice să se realizeze în mod separat, prin proceduri de atribuire distincte.

Astfel, concurența se poate manifesta pe piața serviciilor comunitare de utilități publice, în condiții economice echitabile, atât pentru consumatorii acestor servicii, cât și pentru operatorii respectivi, unitățile administrativ-teritoriale/asociațiile de dezvoltare intercomunitară având totodată posibilitatea să evite blocarea lor în contracte nejustificat de lungi;

ii. organizarea și furnizarea la nivel regional a serviciilor de utilități publice trebuie justificată de eficiențele economice care ar rezulta ca urmare a acestei acțiuni;

d.3) focalizarea pe calitatea rezonabilă a serviciului, în condiții de neutralitate tehnologică (cu precădere în ceea ce privește mijloacele de producție utilizate în vederea prestării serviciului comunitar de utilități publice).

VI. Concordanța cu legislația Uniunii Europene și cu cea națională

Legislația europeană nu conține prevederi privind codificarea actelor normative din administrația publică. Există doar inițiative europene privind codificarea regulilor dreptului civil sau de adoptare a unor principii comune de bună guvernare.

Din punctul de vedere al actelor juridice europene, amintim:

a) Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne, transpusă în legislația românească prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2009 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii în România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 68/2010, cu modificările ulterioare.

b) în domeniul transportului public local

Regulamentul 1370/2007(CE) privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și nr. 1107/70 ale Consiliului, cu modificările și completările ulterioare;

Directiva (UE) 2019/1161 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de modificare a Directivei 2009/33/CE privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic, transpusă în legislația națională prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2021 privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante, în sprijinul unei mobilități cu emisii scăzute, pentru abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 40/2011 privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic și a Legii nr. 37/2018 privind promovarea transportului ecologic;

c) în domeniul salubrității și gestionării deșeurilor

Directiva 1999/31/CE privind depozitele de deșuri, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Ordonanța Guvernului nr. 2/2021 privind depozitarea deșeurilor;

Directiva 2000/53/CE privind vehiculele uzate, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 212/2015 privind modalitatea de gestionare a vehiculelor și a vehiculelor scoase din uz, cu modificările și completările ulterioare;

Decizia Comisiei 2000/532/CE (transpusă în legislația românească prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2021 privind regimul deșeurilor) de înlocuire a Deciziei 94/3/CE de stabilire a unei liste de deșuri în temeiul articolului 1 litera (a) din Directiva 75/442/CEE a Consiliului privind deșeurile și a Directivei 94/904/CE a Consiliului de stabilire a unei liste de deșuri periculoase în conformitate cu articolul 1 alineatul (4) din Directiva 91/689/CEE a Consiliului privind deșeurile periculoase amendată prin Decizia 2001/118/CE, Decizia 2001/179/CE, Decizia 2001/573/CE;

Directiva 2004/35/CE privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Ordonanță de urgență nr. 112/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2016 privind reglementarea unor măsuri în vederea conformării statului la unele obligații de mediu din sarcina operatorilor economici din industria extractivă, aflați sub autoritatea Ministerului Economiei, cu modificările și completările ulterioare;

Directiva 2006/21/CE privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive și de modificare a Directivei 2004/35/CE, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 57/2016 privind reglementarea unor măsuri în vederea conformării statului la unele obligații de mediu din sarcina operatorilor economici din industria extractivă, aflați sub autoritatea Ministerului Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri, cu modificările și completările ulterioare;

Directiva 2006/66/CE privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori și de abrogare a Directivei 91/157/CEE, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Hotărârea Guvernului nr. 1.132/2008 privind

regimul bateriilor și acumulatorilor și al deșeurilor de baterii și acumulatori, cu modificările și completările ulterioare;

Directiva 2008/98/CE privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive, rectificată, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2021 privind regimul deșeurilor;

Directiva 2018/851/CE de modificare a Directivei 2008/98/CE privind deșeurile, transpusă parțial în legislația națională prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2021 privind regimul deșeurilor, a Legii nr. 249/2015 privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 105/2006, cu modificările și completările ulterioare;

Directiva 2018/852/CE de modificare a Directivei 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, a fost transpusă parțial în legislația națională prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2021 privind regimul deșeurilor, a Legii nr. 249/2015 privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 196/2005, cu modificările și completările ulterioare;

Directiva 2018/849 de modificare a Directivei 2000/53/CE privind vehiculele scoase din uz, a Directivei 2006/66/CE privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori și a Directivei 2012/19/UE privind deșeurile de echipamente electrice și electronice;

Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 septembrie 2003 de adaptare la Decizia 1999/468/CE a Consiliului a dispozițiilor privind comitetele care asistă Comisia în exercitarea competențelor de executare prevăzute de actele care fac obiectul procedurii menționate la articolul 251 din Tratatul CE

d) în domeniul alimentării cu apă și canalizare

Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare.

Directiva 91/271/CE privind tratarea apelor urbane reziduale, modificată de Directiva 91/692/CE, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 210/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative care transpun acquis-ul comunitar în domeniul protecției mediului, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12/2007 pentru modificarea și completarea unor acte normative care transpun acquis-ul comunitar în domeniul protecției mediului.

Directiva 91/676/CE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, cu modificările și completările ulterioare.

Directiva 86/278/CE privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Ordinul ministrului mediului și al gospodării apelor și al ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 344/708/2004 pentru aprobarea Normelor tehnice privind protecția mediului și în special al solurilor, când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, cu modificările și completările ulterioare.

Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 974/2004 pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și monitorizare a calității apei potabile și a Procedurii de autorizare sanitară a producției și distribuției apei potabile, cu modificările și completările ulterioare.

e) în domeniul achizițiilor publice și concesiunilor

Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind atribuirea contractelor de concesiune, rectificată, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, cu modificările și completările ulterioare.

Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare.

Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE, cu modificările ulterioare, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește legislația națională, elaborarea Codului unor servicii comunitare de utilități publice reprezintă o măsură asumată în Programul de guvernare 2020-2024 și descrisă în conținutul pct. II.

Astfel, adoptarea Codului va contribui la îndeplinirea obiectivelor generale ale documentelor strategice în domeniul creșterii capacității administrative și al unei mai bune reglementări adoptate de Guvernul României.